

In Páadé'in Ta'nin Paul-di Timothy Ônta'nannin

¹ Naa Paul omuu'i ná'in ta'nin dóta'do?. Naa Christ Jesus-ví t'òekhuwa'i omuu, Yòesi Tádá na'inbí aywondi gínmuu'idi hedá Christ Jesus i pín ta'ge haydi âytsíkha'máa'idá dítu'andi kí'bi t'òe'i omúni'in. ² Naadi u Timothy ná'in wínta'do?. U-á naví kodí'di ay waagi'ba unmuu, naa waagiba Christ-ví'piye' biwhâyundedi. Yòesi Tádá-ádi hedá Na'inbí Sedó Christ Jesus-ádi séegísehkaná wóemääni hedá uví'piye' da'iyapúwí hedá wóekhäge'namí ánsaaginpidíbo' uncha'nídí.

Paul-di ovâytumakhe'an díví'âyîngi'ámídí in hôeyó'in háhkanninbí'wedi.

³ Naa oe Macedonia nangepiye' omääpidíbo wítumakhe'an, hedi náa-á inbá wítumakhekhâymaa: Oe Ephesus búu'úbo biwóyí'ni, gá iwe wên t'owa piháa dâyhá'odân, hedi udi ovâyôeni ha'wâa wídíví'âamí'ni. ⁴ Ovâytu'âamí wídíví'ímá've-ípi ná'i háawí pehtsiyeda' waagi'ba namuu i'gedi hedá inbí heháwin thehtáy pahpá'inbí kháwâ háadibo hânho báyéki dinta'muu i'gedá.

* T'owa ná'i háawí i'gedida' díví'ímáadáho dívíwänpit'aymaa, hediho kin díví'odá inbí hí'dí há'to ovâykhäge'namí díví'ámídí háa Yòesi Tádá

---

* **1:4** In Huđíyo inbí hân'oe'in thehtáy pahpá'inbí kháwâ dâytá'kw'ódi inbí'gedi wídín'óde-ípídí, hewänbo wá' inbí'gedi dâ'ógédípaadi dívítuhkando ná'i ógédí i'gedi háa ta'gen namuu'in háa yoe.

natsonpóe waa, hewänbo iví'piye' ívíwhäyundedá gínhanginná háa natsonpóe'in íví'amídí. ⁵ Hediho oda' uđi kin ovâyýöení'in hedânho in séegi dâymá've-í'in. Hedi híwó'dida' inbí ánskaa dínmuudáho', hedá hääwí híwó'di namuu'in dínhanginná'dida' díví'odá, hedá Yôesi Tádávi'piyá pín ta'ge hayđi dívíwhäyundedá, handidânho ná'in séegi dâymá've-í. ⁶ Hewänbo wên t'owa-áho han wídíví'opí, hewänbo hääwí nachä'muupí i'gedida' dívíhée'odi Yôesiví ta'ge'in p'óegéđi dívíhänge'an. ⁷ Dida' háhkannin dipimúni'in hedânho t'owa Yôesi Tádávi tsontu in t'owa ovâyhá'amídí, hebo inbo wídika'póya'pí háa ditú'nin, hedi tobá dí'ánde' wänbo dínhanginná'nin háa dívíhí'maa i'gedi, ta'gendi wídínhanginnáhpí.

⁸ Gínhanginná Yôesi Tádávi tsontu-á híwó'dida' ûnmuu'in, hewänbo ta'ge ovâyhá'amí'in nakhây'ä'. ⁹ Ná'i-áho gínkhây'ä' gínhanginnání'in: Yôesi Tádá-á iví tsontu wí'imágipi in t'owa inbí wówátsi ta'ge dâyhonningí', hewänbo t'owa kinnân díví'o'ingí'-ân: Tsontu dâya'ginhánúnde', t'oyanpí'indá dimuu, Yôesi Tádá-á wí'óe'a'ginmähpí, dívít'aywó'do', Yôesi Tádá-áđá wídikw'óhpí, Yôesi Tádávi hääwí-á ûnchä'muupí waagá dâyo', inbí yiyá-á tádá-á báyéki ovâywha'o', dâyt'owahánúnde', ¹⁰ tsé waagi'inbá diyí', senä'dá wây-á senä'dáđibo dívíwhohkwomáa, t'owa-á ovâyhónde' ovâyku'ch'áanídí, hōeyó'indá dimuu, ovâytoyó'dodá dívíwänpihōeyó'o', hedá wiyá hääwí ha'wâagi namuu'ida'ba' dívíkanhondibo in ta'gen háhkan namuu'in dâyyoegimáa.

11 Yôesi Tádá i âytegende?idá naa dísóge t'owa dovây't'ôe?amídí háa iví hânho híwó?di tuu ûntû? waa ná'in háhkan ni?gedi.

Paul-di Yôesi Tádá óekú'daa'an

12 Na'inbí Sedó Christ Jesus dókú'daa'o' gá nachanpóedân naa híwó? dó'amí'in háa dítu'an waa, hediho naa dísóge iví t'ôe dôn'amídí, hedá dókú'daa'o wá' in kay dímăgidi kin dáykanhûuwídí. 13 Hedi idá kin naagi? dîn'an tobá a'ginhâhpí waagi iví?gedi dáyhí'máawän wänbo?, hedá yanáká dó'an, hedá iví t'owa-á dovâywha'an. Hewänbo Yôesi Tádá naví?piye? nasehkanápóe wídînhanginnâhpídí ta'gendi háa dáy'o'in. Ná'i hääwí dáykanmáa wa?di Christ-ví?piye? dáywhâyundepídíbo?. 14 Hewänbo Na'inbí Sedódá hânho báyéki séegísehkaná dímăgi. Nää-áho Christ Jesus-ví?piye? dáywhâyunde hedá dóséegi wá?.

15 Ná'i tuu naadi wâytukankhây máa'i-áho whâyuwó?di namuu, hediho t'owa dínkhây?ă? t'âhkí dâyséegi?amí'in: Christ Jesus-á nää oepáa k'aydipiye? na'ăă na'in t'aywó?to'in gimuu'in dîn'owóyé-ídí. Hedi náaho i shánki p'ândíkí? omuu. 16 Hewänbo Yôesi Tádá naví?piye? na'iyapóe, hedânho in to'wên dívíwhâyukhây máadi in wówátsi nahándeipi'in dâykéyi'indáho naa i shánki p'ândíkí? omuu'i dímúní háa dînpóe waa, hediho indá dínhanginpúwí Christ Jesus hânho nabo?ată'in. 17 Häädi wänbo t'âhkí Yôesi Tádá ây'a'ginhûuwí, hedá kw'áayébo? âymá've-í. I-ân i tsondi shánki hay?i namuu, i-ân wínachu?pí, i-ân wínakee?ânpí, i-ân i wí'da? Yôesi namuu. Hamân.

Háa Timothy ûnkhây'ä' i'amí'in

18 Timothy, u naví ay waagi'ba unmuu'i', ná'i wítumáa'i-á oda' áyíngidi nâa'amí'in, i-á háa in Yôesi Tádávi tukhe'mindi ho wóetu'an waa bi'amí'inbá namuu, hedí inbí hí'diho wóekhäge'namí Yôesi Tádávi t'ôe híwó' mân'amídí, wí híwó'di sundado híwó' ihánbo waagi'ba unmúnídí. 19 Biwhâyubé-í ná'in ta'gen háhkan, hedá háäwí ûhanginná'di híwó'di namuu'indá bikanhúuwí. Wáy wên t'owa-áho ná'i híwó'di háäwí dâyyoegi'an, hedího náa-á piháawi háhkan dívíwhâyunde'. 20 Hymenaeus-ádi Alexander-ádi ho há'min damuu. Indáho Satan i Penísendiví mange naadi doványoe'an hedânho daháhpúwídí Yôesi Tádávi'gedi wídänyanákíhí'má've-ípidí.

2

Háa in méesate'in t'owa dínkhây'ä' díví'amí'in dívíwé'ge'o' ihaydi

1 Páadé kaygi'di wítumáa, u-ádi hedá uví méesate'in t'owa-ádi úvíyúusu'amí t'owa t'áhkígí', hedá ingí'-á Yôesi Tádá-á bínhée'amí, hedá i-á bîndaa'amí háäwí dín'táy'i' ovây'määnídí, hedá bînkú'daa'â'amí. 2 Úvíyúusu'amí i nangewi tsondi hay'igi' hedá t'áhkí in wé'ge'in tsonningí'-á, hedânho khuwôeda'ginpídíbo githáa-í hedá t'owadá t'ámägá wídí'â'amípí, hedá háädi wänbo Yôesi Tádá-á hedá t'owa t'áhká ây'a'géení. 3 Híwó' namuu kin ívíyúusu'amídí, hedí kin íví'odi Yôesi Tádá na'inbí aywondi gínmuu'i' âyhíhchando'. 4 Yôesi Tádá-á nada' t'áhkí t'owa ovây'aywoení'in hedá háa in ta'gen háhkan

namuu'in diháhpúwí'indá. Hedi i-á t'ähkí t'owagí' namuu, ⁵ gá wí'da' wí Yôesi na'ândân, hedi i-ádí hedá na'in t'owa-ádí na'inbí pinudi wí'da' wí to'wí gínwin díwóenídí, i-á Christ Jesus-ân namuu, hedi t'owabá napóe. ⁶ I-á ipimágidi iví wówátsidi iwá'âa hedânho t'ähkí t'owa wówátsi ovâyäänídí. Hedi Yôesi Tádá ide'man i thaa háädi kin Jesus i'amí'in, na'in dínkeek'úwídí nada'in t'ähkí t'owa ovây'aywoení'in. ⁷ Hedi Yôesidi naaho dísóge igí' dáyhéé'amídí hedá iví t'ôekhuwa'i-á omúnídí, t'owa dovây't'ôe'amídí ná'i háäwí i'gedi. In ta'gen wâytumáa, wídáyhôeyómáapí, naaho dísóge'i-ân omuu ná'in Hudíyo dimuupí'in t'owa dovâyhá'amídí háa dívíwhâyú-i'in hedá háäwí ta'gen namuu'i-á.

⁸ Naa oda' t'ähkí i méesate eeye in senä'inbí man dâytegé-ídí dívíyûusu'amídí, hewänbo wídínkhây'ähpí ná'i mandibá dívít'aywó'nâamí'in, hedá wé'ge'in t'owa-ádí wídít'áy-ípi, hedá wídívítukannâamípi.

⁹ Hedá in kwiyä' wá' oda' ha'minbá dimúni'in. Indá dínkhây'ä' híwó'da' díví'áwe'bé-i'in, dívíyêngi'amígí'da' bá yoe, hewänbo dívípi'a'gindo waa dínchaa-ídí díví'awé-í. Wídívíwänpiphóhkoedi'âamípi hedá wídívíwänpitóenípi báyéki óedo-á, sa'wó'di k'uu-á, aa hânho nachä'muu'i-á, dívíwänpichaa'âamídí.

¹⁰ Han díví'âamíví'wedi in kwiyä' dínkhây'ä' sa'wó'nin dívípipáa-i'in háäwí híwó'di díví'o'ídi. Ná'i-ânho i háäwí híwó'di namuu in kwiyä'gí', in Yôesi Tádá dâ'y'a'gin gin ditû'nin. ¹¹ Kwiyä'dáho hândá'dibo-á a'gindi-á ee méesate dikwo'ní Yôesiví

tụ diháhpúwídí. ¹² Naa wó'da'pí kwiyä'di in senä' ovâyhá'amí'in háa ovâytsónmá've-í'in, hewänbo hânda'dibo dikwo'ní. ¹³ Háadan kin otû'? Gá i sen Adam páadé óekhíyédân, ihaydáhá' i kwee Eve-á óekhíyé, ¹⁴ hedá wá' i kwee Eve-á i Penísendi iví hôeyó t'ähkí óedawhâyü'an, i sen Adam-dá yoe, hediho i kweedi Yôesi Tádáví tụ òn'a'ginhánú. ¹⁵ Yôesi Tádádáho kwiyä' ovây'áyîngi'amí díví'ayyo' ihaydi iví'piye' dívíwhâyundedi, hedá t'owa-á dâyséegídá, hedá yä'dâa'in wówátsi-á dâyhondá hedá dívípi'a'gindodá.

3

In méesate'in tsonnin háawin dínkhây'ä' dimúní'in

¹ Nă'i tụ t'owa ditû'di-á ta'ge'ida' namuu: Wí sen méesatewi tsondi namúní'in nada'dáho', nă'i t'ôe i'amí'in nada'i-á híwó'di-ânkun namuu. ² Hediho wí méesate'i tsondi-áho kí'bi namúní'in ûnkhây'ä': Híwó' iví wówátsi ihûuwí hedânho to'wí wänbo há'to ûnkoedí-í iví'gedi natúnídí híwó' wí'i'opí'in, wí'da' kwiyó ûnchá'ní, háa i'ò wänbo-á áyîngídá i'amí, híwó'nin nap'ônbaymúní, t'owa-ádá híwó'di-á namúní, iví k'aygi ee-á in t'owa-á ovâyhéegí'amí, t'owagí-á híwó'di háhkandi namúní, ³ wí suwáto'i-á tsaa'i-á wínamúní, hewänbo ûnp'oe kháapí' namúní, wí t'aytuwä'i wínamúní, hedi chá' ni'gedá wâhphadá wí'i'ánshaamá've-ípi, ⁴ iví k'aygidá híwó'di tsondi-á namúní hedá iví áyyä-á háa díví'o wänbo t'óyannindá a'ginhá'indá dimúní. ⁵ I-á ûnkhây'ä' kí'bi sen namúní'in iví tewhá ee, gá

wí sen iví k'aygidi híwó?di tsondi namuupídá Yôesi Tádáví méesate?in t'owa wänbo-á há?to híwó? ovây?áyîngi?ámí. ⁶ Hedi i-áho Jesus-ví?piye? its'anwhäyü?i wínamúnípi, gá kî?bi namuudáho ma?di iyêngi-í hedi kin i?andáho Yôesi Tádá iví?gedi natúní it'aywó?nan gin, háa Yôesi Tádá i Penísendiví?gedi natú waabá, iyêngimáadi it'aywó?nan. ⁷ Hedi nakhây?ä? wá? in t'owa méesate?in dimuupí?indi ná?i méesatewi tsondi óe?a?geeni?in, hedânho yä?dâapí iví?gedi wídívihí?máve-ípi hedi Penísendidáho ônphayk'û? iwá wínawhêe-ípi.

In méesate?in khäge?nin háawin dínkhây?ä? dimúní?in

⁸ In senä? méesate?in khäge?nin dimuu?in wá? ha?minbá dimúní, hedânho ovây?a?ginhûuwídí, inbí hí? wídây?egó?âamípi, báyéki méena wídâysúwä?bé-ípi, chá? ha?t'aa?in wídímúnípi, ⁹ hewänbo pín ta?ge haydi in háhkan Yôesi Tádádí na?in dínthayyannin dívíwhäyü-í. ¹⁰ Wa? méesate khäge?gi?in ovâykw'ódipídíbo nakhây?ä? ovâytayí?ní?in, hedi híwó?nin dipeedáho? ovâyde?mamí. ¹¹ Nakhây?ä? t'owadi ná?in méesate?in khäge?ninbí kwiyä? wá? ovây?a?geeni?in, hedá ná?in kwiyä?dá pí?wênbí?gedi yanäki wídívihí?má?ve-ípi, hedá suwäto?indá wídímúnípi, hedá häädi wänbo t'ähki dívíkanhûuwí hääwí dínkankhây?ä?i?. ¹² Wí sen méesate khäge?di namuu?i-á ûnkhây?ä? wí?da? ûnkweecha?nídí, hedá híwó?di tsondi-á namúní iví k'aygidi iví áyyä?ä-ádi hedá in wé?ge?in ûnkw'ó?nindáda. ¹³ Méesate khäge?nindá híwó?

inbí t'ôe dâý'odá t'owadi kw'áye ovâykw'ôení, hedi dínkoedí-í khuwôeda'ginpídíbo dívíhée'amídí Christ Jesus-ví'piye' dívíwhâyunde' i'gedi.

I hääwí Jesus-ví'gedi ívíwhâyunde'i'

14 Tobá o'ánde wänbo hanwaapídíbo uvi'piye' omú-i'in ná'i hääwí-áho náäbo wîntá'do',
15 hediho ohayyêpóedáho' úhanginnání háa t'owa dínkhây'ä' dívíkanhûuwí'in in wé'ge'in Yôesi Tádávi k'aygi'indádí dívíwé'ge'an dihaydi. Ná'in t'owa-áho i nawówáyí'i Yôesiví kodí'nin méesate'in dimuu, hedi in ta'ge'in háhkan dâýkeeyo' hedá dâý'áyînmáa. 16 Hedi t'âhkídíbo dínkhây'ä' ditúní'in i hääwí Yôesiví'gedi ívíwhâyunde'i-á ta'gendi he'endi namuu, ná'i hääwí wíginhanginnáhpí idi na'in dínthayyan píhay. Hedi kinnân namuu:

I-á wí t'owabáho napaadi náä oepáa k'aydi napówá.

Hedá iví wówátsi ta'ge ihonnin i Yä'dâa'i P'oewaahâadá dínkeeyan.

In makówáwin t'ôepa'aa'indidá óemû'.

In Hudíyo dimuupí'in t'owa-á iví'gedá ovây't'ôe'an.

T'owa-á iví'piyá dívíwhâyü wa' náä oepáa k'aydi nayi' ihaydibo'.

Hedá oe kw'áye sa'wó' naná' deepiyá napee.

4

Wên hôeyó'in háhkannin dipowagít'óe

1 I Yä'dâa'i P'oewaahâaho thay'eedi natú i t'ä'gi thaa napowa'ä' ihaydi wên t'owa inbí whâyü Yôesiví'piye dâyyoegikankhây máa hedi

kin dívíʔandiho ovâytʔóyankhâymáa in t'owa in dihôeyóʔin p'oewaahâadi ovâymáaʔin, hedá náʔin yäʔdâapíʔin p'oewaahâavi háhkanho dâyséegíʔamí. ² Náʔi háhkandá wên hôeyóʔin t'owa paa waagiʔinbá dívíyánúmáaʔin dimuuʔindi wéʔgeʔin t'owa ovâyháʔamí. Náʔin yäʔdâapíʔin háhkannindá wí toʔwí iphahánúdí naʔdepóedí háabo nataachanpoʔpíʔ waagiʔinbá dimúní, indá yäʔdâapí dívíʔo wänbo wíditaachanpúwípí. ³ Gá kinnân: T'owa ovâykhâakankhâymáa dívíkhóʔyâa-ídí, hedá ovâytuʔâamí wáy wí koegiʔ-á wídâykʔóe-ípí. Hewänbo Yôesi Tádá-áho náʔi háäwí imägi hedânho in toʔwên ivíʔpiyeʔ dívíwhâyundeʔindáho in taʔgen dínhanginnáʔnindi náʔi háäwígíʔ óekúʔdaaʔamí hedá dâykʔóe-í. ⁴ Háäwí t'ähkí Yôesi Tádádí dímägiʔi-áho híwóʔdi namuu, hedí äyyoegiʔamívíʔwedí äyhóní, igíʔ Yôesi Tádá äykúʔdaaʔandi. ⁵ Hedí náʔi háäwí-á híwóʔdi namuu gá Yôesi Tádá han natúđân, hedá äyhóndeʔ ihayđi ívíyûusuʔoʔ.

Wí Jesus-ví híwóʔdi t'ôeʔi háa unkhâyʔäʔ iʔamíʔin

⁶ Náʔi háäwí uđi in méesateʔin t'owa ovâyháʔamí, hedí handíđi Christ Jesus-gíʔ híwóʔ bitʔóeʔamí, hedí náʔi Yôesi Tádáví híʔ ívíwhâyundeʔi-á hedá náʔi híwóʔdi háhkan náaʔaʔginnandi-á koegiʔ waagiʔbá namúní wóekaymäänídí. ⁷ Hewänbo náʔi híʔ pehstiye waagiʔbá namuuʔi-á wínâaʔáyîngiʔamípí, náʔi híʔdá t'owa-á Yôesi Tádávíʔwedá ovâywänpiyâaʔoʔ. U-á shánkídí úkhâyʔäʔ bikhää-íʔin uví wówátsi mánhúuwíđi Yôesi Tádá nadaʔ waabá. ⁸ Naʔinbí túuʔú äykayʔamíđi ívíkhäädédáhoʔ, háyđáʔ gínchäʔpúwí, hewänbo

háa Yôesi Tádá natsonpóe waa naʼinbí wówátsi áyhondáho háäwí t'ähkígíʼ gínchäʼmuu, hedi gínhanginná taʼgendi naʼinbí wówátsi náä náä oepáa kʼaydi hedá in wówátsi naʼäʼindá wáʼ híwóʼ gínpuwíʼin. ⁹ Náʼi tuu wítumáaʼi-áho taʼgen namuu, hediho t'ähki nâaséegiʼámí. ¹⁰ Hedânkun hânho ívitʼôemáa hedá ívíkhäädéʼ, gínhanginnândi Yôesi nawówayiʼi-áho ikhâymaaʼin háa natú waa. I-á i aywondi namuu t'ähki tʼowagiʼ, hedi in Christ-víʼpiyeʼ dívíwhâyundeʼindáhoʼ ovâyʼaywondeʼ. ¹¹ Nakhâyʼäʼ udi tʼowa náʼi háäwí iʼgedi ovâyháʼámíʼin, hedá ovayyôení kin dâýʼamidí.

¹² Tobáháa tsʼaábiboʼ unmuu wânbo híwóʼ uví wówátsi mánhûuwí hedânho tʼowadi wíwóeʼaʼgínhanú-ípídí, hediho uví wówátsi híwóʼdi úmuudiho in Christ-víʼpiyeʼ dívíwhâyundeʼin ovâykeeyámí háawin dínkhâyʼäʼ dimúníʼin. Háa dívíhéeʼámí waa ovâykeeyámí, hedá háa dívíkanhûuwí waagá, hedá háa tʼowa ovâyséegíhûuwíʼindá, háa Yôesi Tádáviʼpiyeʼ dívíwhâyüʼbé-íʼindá, hedá háa yäʼdâaʼindáʼ dimúníʼindá. ¹³ Hedi uvíʼwe opówa píhay nakhâyʼäʼ in tʼowa i méesate ee diwéʼgekwʼóʼnin Yôesi Tádávi taʼnin diwedi ovâytuuʼâámíʼin, hedá ovâytumakhemáʼve-íʼin, hedá ovâyháʼámíʼin. ¹⁴ In Yôesi Tádávi tukheʼmindi wóehéeʼandi in méesateʼin tsonnindá uvíʼdi dívímankwʼódidi Yôesi Tádádí háawên híwóʼnin wóemägi hedânho ívi tʼôe mânʼamidí, hediho náä-á náʼin wóemägiʼindá úkhâyʼäʼ híwóʼ mânʼáyîngiʼâámíʼin. ¹⁵ Náʼi háäwí ipiyeʼ bikhäâ-í, hedá bipimääni kin nâaʼamidí,

hedânho t'owadi wóemúnídí háa thamuwaa u shánkí híwó⁷ nâakanhondi. ¹⁶ Nakhây⁷ä⁷ bi⁷âyîngi⁷amí⁷in háa uví wówátsi mánhon waa hedá hääwí ovâyhá⁷o⁷i-á. Kin bi⁷âamí hedânho wí⁷bo bi⁷aywoenídí hedá in to⁷wên wônt⁷óyande⁷indá wá⁷ovây⁷aywoení.

5

Háa Timothy-dí in méesate⁷in t'owa ovây⁷má⁷ve-í waa

¹ In senä⁷ uví shánkí saydôe dimuu⁷in udi ovây⁷tumakhemáadá t'aygidi wí⁷ovây⁷hée⁷amí⁷pí, hewänbo shánkí⁷di ovây⁷hée⁷amí uví tádá mánhée⁷o waagibá. Hedá in shánkí ts'a⁷amin senä⁷dá uví tí⁷ûuwin mánhée⁷o waabá ovây⁷hée⁷amí. ² Hedi kweeyôe ovây⁷hí⁷máadá uví yíyá mánhée⁷o waabá ovây⁷hée⁷amí, hedi shánkí ts'a⁷amin kwi⁷yä⁷ unbí tí⁷ûuwin mánhée⁷o waabá ovây⁷hée⁷amí, hedi ovây⁷hí⁷máadá yä⁷däa⁷i⁷ áns⁷haadä⁷ mänmä⁷ve-í.

³ In kwi⁷yä⁷ inbí senä⁷ dín⁷hännin wíyá tóebo wídín⁷änpídí ovây⁷âyîngi⁷amí. ⁴ Hebo wí kwee iví sen ûnhándi⁷ ûn⁷âykw'ôndi háa ûnsa⁷yâa⁷âykw'ôndi, ná⁷in ây-á dín⁷khây⁷ä⁷ páadé inbí k'aygi dithaa⁷in ovây⁷âyîngi⁷amí⁷in hedi handidiho dihâhpúwí Yôesi Tádá óe⁷a⁷ginhûuwídí. Kindidiho⁷ inbí yíyá⁷indá sa⁷yâa⁷indá ovây⁷wáywá⁷ánde waabá díví⁷âamí, hedá wá⁷ Yôesi Tádá-á óehíhchannamí. ⁵ Wí kwee iví sen ûnhándi⁷, tóebo wí⁷ûn⁷änpídí óe⁷âyîngi⁷amí⁷di, hediho wí⁷bo namuu, i-áho pín ta⁷ge haydi natsíkha Yôesi Tádá⁷di óekhäge⁷namí⁷di hedi khuu-á thaa-á iyûusu⁷o Yôesi Tádá óekhäge⁷da⁷máadí. ⁶ Hewänbo i kwee iví sen ûnhándi-á igí⁷dä⁷ ipihíhchanmääní⁷di iví wówátsi

ihondáho?, i-á ho nachuu waagi?bá namuu tobá wa?di nawówáyi wänbo?. ⁷ Nǎ?i hääwí díví?ámídí ovâyÿôení hedânho to?wí wänbo há?to ûnkoedí-ídí natúnídí híwó? wídíví?opí?in. ⁸ T'ǎhkídíbo dínkhây?ǎ? inbí t'owa ovây?áyîngi?ámí?in, shánkí wänbo inbí k'aygiwin. Wí to?wí kin i?opídá iví whäyü Christ-ví?piye? iyoegi?an waagibá i'o?, hedá wí to?wí hǎnhay wänbo iwhäyundepí?ví shankí p'ǎndíkí?-á namuu.

⁹ In kwiyä? inbí senä? dínhännin diwedí wáy wênda? inbí kháwǎ ovâyta?kw'ôení hedânho khäge? dâyhónídí, indá kí'minnânho dimúni: Sígintǎ (60) paayo iwedi diphademuu?in, hedá wa?di inbí senä? dínwówáyi? ihaydibo? indádí híwó? dithá?de?in, ¹⁰ hedá inbí?gedá t'owa-á dínhanginná hääwí híwó?di díví?annin, kin waabá: Inbí áyyǎǎ híwó?gí dâysówé; inbí k'aygi ee-á t'owa-á híwó?dá dâyséegí?an; tobá hääwí namúni wänbo-á Yôesi Tádávi t'owagí?-á ovây?an; in t'ôephade iwe dikw'ó?nindá ovâykhäge?nan; hedá häädi wänbo dívísó?dêe t'ǎmägí? híwó?di wé?ge?i hääwí díví?ámídí.

¹¹⁻¹² Hewänbo in shánkí ts'aamin kwiyä? inbí senä? dínchuu?indá wí?ovâykháwǎta?kw'ôenípí, indá wáy kay?i taachan inbí túu?ú dínmuu iwe dâymá?ve-í hedí wíyá dikhóhtsaada?púuwí, hedího háa Christ-gí? páadé dívítuu?an waa wídíví?opídí t'owa inbí?gedí ditúní híwó? wídíví?opí gin. ¹³ Háa ma?di wá? bǎa?in dipúwí, hedá oepiyá nǎäpiyá diwänpiyêeni. Hedá iwedá ma?di shánkí p'ǎndíkí?indá dipúwí, t'owaví?gedí t'ǎmägí dihí?yêeni, hedá wídín?áyîngiwó?náhpi i?gá

dívítomá've-í hedá hääwí dínkhây'ähpî' ditú'be-í. ¹⁴ Hedânho otû' shánkí híwó' namúní'in in shánkí ts'aamin kwiya' inbí senä' dínchuu'indá dívíkhó'yâa-ídí hedá dâý'âykw'ôení, hedá inbí k'aygi dâý'âyîngi'amí, hedânho in to'wên na'inbí'piye' háa dichaa'in háabo yanáki tuu namuu'i wídâymá've-ípí na'inbí'gedi ditúnídí. ¹⁵ Wáy wên ná'in shánkí ts'aamin kwiya' inbí senä' dínchuu'indá Yôesi Tádávi p'óegedí dívíyâ'an, hedího i Penísendi Satan-bí p'óegé i'gá dimän.

¹⁶ Hewänbo wí kwee Christ-ví'piye' iwhâyundedi hedá ünmaatut'owakw'ôndá wí'bo diyoeekandee'in, i-á ünkhây'ä' ovây'âyîngi'amí'in. Kindidi in wé'ge'in méesate'in t'owa báyéki t'ôe wídínpúwípí ovâykhäge'namídí, hedá shánkí dínkoedí-í ovâykhäge'namídí in wé'ge'in kwiya' inbí senä' dínchuu'in wiyá tóebo wídín'änpi'in ovây'âyîngi'amídí.

Háa in méesate'in t'owadi inbí tsonnin ovâyymá've-í waa

¹⁷ In méesate'in tsonnin dimuu'indá híwó' inbí t'ôe dívíkanmáadi híwó' ovâywá'âa-í'in nakhây'ä', hedí in hânho dívít'ôe'o'in Yôesiví hí' ônt'ôe'amídá ônhá'amídá shánká ovâywá'âa-í. ¹⁸ Yôesi Tádávi ta'nin diwe hanbá natû'. Kinnân nata'muu:

Wí wéyu itá'a'ts'ádinde'i-á wívînsówhi'amípí hebo bînhúumääní.

Hedá wá' natû', nakhây'ä' wí to'wídí it'ôe'o'i-áho óewá'âa-í'in.

¹⁹ Wí'da' wí to'wídí wên háawên híwó'pí'in wí méesate'i tsondi ônchänundedi wínâat'óyaanípí. Hebo wên wíye háa poeye t'owa híwó'pí i'annin

ditúdíḍa?mânho ovâyt'óyaaní. ²⁰ Hewänbo ta'gendi wí méesate'i tsondi? it'aywó?kanhondáho?, in méesate'in t'owa t'ähkíví páadépiyebo iví t'aywó?di nâatu?âamí, hedânho in wé?ge'in méesate'in tsonnin dikhuwôeda?ídí dívít'aywó?namídí.

²¹ Yôesi Tádáví páadépiyebo?, hedá Christ Jesus-ví páadépiyá, hedá in makówáwin t'ôepa?aa'in Yôesi Tádádí ovâyde?manninbí páadépiyá, kay?indi wítumáa, nã'i ho wítu?andi? nãa?a'ginnamí, hedi wí?bo wí?untúnípi wí to?wíví?gedi háa híwó? háa híwó?pi i?annin úta?gendihanginnáhpídíbo?, hedi wí?untúnípi wí to?wí híwó?di namuu'in nâawänpihídíbo?. ²² Wíwíwó?onnamípi wí to?wíví?di bimank'úwídi méesate'i tsondigí? nâasóge-ídí. Kin bi?andi heyâa i-á t'aywó?to?i-ân namuudá, u-áho? iví t'aywó? iwebá bitóe?ó waagibá bi'o?. Bipi?áyíngi?amí hedânho yä?dâa?ibo unmúnídí.

²³ Hâyännanho unhaypóe, hediho nää p'oeda? wínâasúwä?bé-ípi, hewänbo wí hýyää méena?ây wá? nâawóní hedânho wí?unsihaypúya?bé-ípidí. *

²⁴ Wáy wên t'owa-áho kee?eediho dívít'aywó?do?, hediho nã'i hääwí díví'o?i-á nahanginpo? wa?di ovâytuyó?diwekánpídíbo?. Hewänbo wây-á wên t'owaví t'aywó?di-á tí'úugédânho nats'anginpo?. ²⁵ Hedi híwó?di hääwí t'owa díví'odá hanbá napo?, wesebo nahanginpo?, hewänbo tobá nää wesebo híwó? wínahanginnáhpí wänbo?, wáy wí thaa-ânho nahanginpúwí.

---

* **5:23** Inbí p'oe-á wáyýédí sūwägí? híwó?di wíḍínmuupí, hediho? iwe dâyméenawónde woegi? namúnídí.

6

Háa in pant'ôe'in dínkhây'ä' díví'amí'in

¹ In to'wên pant'ôe'in dimuu'in Jesus-ví'piye' dívíwhâyunde'indá hãädi wänbo t'ähki dínkhây'ä' inbí tsonnin dâya'ginhûuwí'in, hedânho t'owa yanäki wídívihí'má've-ípídí Yôesi Tádáví'gedi hedá iví háhkan tuu ûnmuu i'gedá. ² Hedi inbí tsonnin Jesus-ví'piye' dívíwhâyundedáho', in pant'ôe'in wídínkhây'ähpi ovây'a'ginhánú-í'in tí'ûuwin páadé'in diwänpimuudibo', hewänbo dínkhây'ä' ingí' shánki híwó' wänbo dívít'ôe'amí'in, gá ná'in tsonnin in panbí t'ôe iwedi híwó'di dâyhónde'indá Christ-ví'piye' dívíwhâyunde'in wá' dimuudân, hedá Yôesidá ovâyséegí.

I chã' wãhphade wí'âyséegí-ípí

³ Nakhây'ä' udi in t'owa ovâyhá'amí'in hedá ovâyÿôení'in ná'i hãäwí dívíkanhûuwídí. Ma'di wáy wíyá to'widá piháa ovâyhá'o', hedá i ta'gen tuu Na'inbí Sedó Jesus Christ natú'i-á wí'ovâyhá'opí, hedá wá' wí'ovâyhá'opí háa Yôesi nada' waagi dívíkanhûuwídí. ⁴ Kí'min t'owa-á dívíwänpiphuude', hedá hãäwí wänbo-á wídínta'gendihanginnáhpí. Inbí ánskaa-á híwó'di wídínmuupídí t'ámägi' hãäwí i'gedi ditsikayi' hedá tuu i'gedida' bá dituhányi'. Iwediho dithúupo' hedá t'ayda' dívímáa, hedá wí'ná táyevi'gedi yanäki dívíhí'máa, hedá di'ánde' in wé'ge'in t'owa-á yã'dáapí' ánskaa' dínmuu'in. ⁵ Inbí ánskaa dínpeðeemuudi hedá in ta'gen namuu'in dínyáapóedí dívíwänpit'aymáa. Indá di'ánskaapo' Yôesiví kuuu ipiye' dívíwänpiwhâyundedibo dikodit'owapáa-í.

6 Hewänbo in to'wên Yôesiví khuu ipiye? dívíwhäyunde?indáho dihíhchaa i hääwí dínkw'ó?didibo?, hediho kodit'owa waagi'inbá ho dimuu. 7 Gi'âypuÿä ihaydi hääwí wänbo wí'âymaapí náä oepáa k'aydipiye?, hedi gichuu ihaydi wänbo-á náä oepáa k'aydi iwedi hääbo wí'âykhuwakhâymaapí. 8 Hediho koegi'-á awegi'-á gínkw'ó'dá gínkhây'ä? gichanpúwí'in híwó? hay gínkw'ó'nin. 9 Hewänbo in to'wên dikodit'owapáa-i'in diwänpida'in dimuu'indá yä'dâapída? dívíkanhûuwí'in dichanpo?, i hääwí dida?i dâyhónídí. Inbí t'aywó'di dínmúní'idi wên phay ovâyk'û? waabá dínpóe, hedi iwe diwhêe. Indá díví'ánshaa'anpídíbo? i hääwí ovâywänpiwhahkangít'óe?i dida?, hedi ná?i hääwídá áagépiye? ovâywháve-í hedá pedee iwe ovâytoeni. 10 T'owa-á dâychä'séegídí hääwí t'ähki híwó?pí'da? dívítsiye'o?. Wáy wëndáho? hânho dichä'da'diho? inbí whäyü Yôesiví'piye? dínmuu iwedi dívíhänge'an, hediho wí'bo báyéki dívípiwhä'an.

Paul-di Timothy óetumakhe'an híwó? i'ámídí

11 Hewänbo Timothy, u-á Yôesi Tádáví? unmuu, hediho ná?i híwó?pí? hääwí namuu iwedi biyâatää-í. Shánkídí bikhää-í uví wówátsi ta'ge mänhûuwídí hedá háa Yôesi nada? waagá úvíkanhûuwí, hedá Yôesiví'piyá biwhäyuhûuwí, t'owa-á ovâyséegíhûuwí, biyää'ámí tobá úkháamän wänbo?, hedá t'ayyaa'i-á wí'unmúnípi. 12 Wí ää?i háa wí tsaa?i? ikhääde? waabá u wá? kay'indi bikhää-í híwó? uví wówátsi mänhûuwídí. Yôesi Tádádí wóetukánnan in wówátsi nahándepí'in

mänkéyídí, hedi báyéki t'owaví páadépiye⁷bo untú Jesus-ví⁷piye⁷ biwhäyunde⁷in, hediho in wówátsi nahándepí⁷in iweho bitsaakêení. ¹³ Nää hääwí Yôesi Tádáví páadépiye⁷bo wíyôení, i-á hääwí t'ähkí nawówámuu⁷i⁷ nawówátsipäyi⁷, hedá Christ Jesus-ví páadépiye⁷bo-á, idá Pontius Pilate in ta⁷gen óetu⁷an Pilate-ví páadépiye⁷ nawin dihaydi. Kinnân úkhây⁷ä⁷ bitsiye⁷amí⁷in: ¹⁴ I tsontuú wóetu⁷andi⁷ nâa⁷a⁷ginnamí, hedânho uví wówátsi híwó⁷ninda⁷ úmúní hedá to⁷wídí wänbo-á hääwí i⁷gedá há⁷to wônchänú-í. Kin bikanhûuwí Na⁷inbí Sedó Jesus Christ nawáy⁷ä⁷ píhay. ¹⁵ Häädi⁷i thaa ide⁷man dihaydiho Yôesi Tádádí Christ ókeesogekhây⁷máa. Yôesi Tádádáho namuu i na⁷indi ây⁷a⁷ginmääni⁷i⁷, ibá t'ähkíví shánkí kay-á imáa, ibá-á shánkí natsonyi⁷ t'ähkí wé⁷ge⁷in tsonnin dimuu⁷inbí⁷wedi, hedá ibá-á in kw'áye dimuu⁷inbí⁷wedá shánkí kw'áye⁷i-á namuu. ¹⁶ Iđá⁷mân hânhay wänbo há⁷to nachúu-í, iđá⁷ wí⁷bo nakohthayná⁷ diwá na⁷än, nã⁷i ko-á hânho nakaydi tóebo há⁷to ee nú⁷ iwepiye⁷ ihádi-í. To⁷wídí wänbo wáymûu wänbo wí⁷óemû⁷pí, hedá to⁷wídí wänbo-á hânhay wänbo-á há⁷to ûnkoedí-í óemúní⁷in. Yahoo kw'áye âytegé-í hedá häädi wänbo-á na⁷inbí tsondi-á gínmúní. Hamân.

In kodit'owa dimuu⁷in háa dínkhây⁷ä⁷ díví⁷amí⁷in

¹⁷ In to⁷wên kodit'owa dimuu⁷in báyéki nää oepáa k'aydiwi hääwí dínkw'ó⁷nin ovâytu⁷âamí wídívíyengi⁷âamí⁷in, hedá wídí⁷âanípí inbí chã⁷dá hääwí t'ähkí i⁷gedá ovâykhäge⁷nâamí⁷in, gá inbí chã⁷dáho häädi nanân wänbo dínhâanídân. Hewänbo shánkí dínkhây⁷ä⁷ dívíwhäyú-í⁷in Yôesi

Tádádânho ovâykhäge?namí?in. Idânho ná?i báyéki hääwí na?in t'owa dímä? díhíhchannamídí. 18 Ná?in kodit'owa dimuu?in ovâytu?âamí híwó?gi dívíkanhúuwí?in. Indá báyéki hääwí híwó?di dínkw'ó, hediho dínhây?ä? báyéki híwó?di-á díví?âamí?in, hedá inbí hääwí iwedá wídihäähkâ-ípí, hedá wé?ge?in t'owa-á dá dívíwiyé-í. 19 Kin dívíkanhondáho inbí híwó?di tsiyekan dínmuu?i-á wên kay?in tepú waagi?bá namúni inbí wówátsigí?, hedi hääwí shánki nachä?muu?i dâyte?kw'óe?ó waagibá díví?amí, gá handidi in kodí?nin wówátsi namúni?in dâykéyídan.

I t'ä?gi hí? Paul-di Timothy ôntä?nandi?

20-21 Timothy, hä?in háhkan Yôesi Tádádí uvi mange wônyoe?annin nâa?áyîngi?amí. In to?wên Yôesi óe?a?gínpí waa dívíhéé?o?in wí?ovâyt'óyaanípí. Inbí hí? dínmuu?i wídínchä?muupí. Hedá in to?wên háa dívíhéé?o?in ihayda? dâye?egó?o?in wänbo-á wí?ovâyt'óyaanípí. Indá dí?ánde? hääwí dínhanginná?nin, hewänbo ta?gendi wídínhanginnáhpí. Wáy wên ha?min t'owa-á in ta?gen whäyü namuu?in diwedi dívíyâa?an.

Yôesi Tádádí iví séegísehkanä-áho wovâymäáni.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ / Nanbí Sedó Jôesiví Tun

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997